

ע"פ 52694-03-24 - משה אביר נ' מדינת ישראל

בית הדין הארצי לעבודה

ע"פ 52694-03-24

ניתן ביום 25 יולי 2024

המערערים

משה אביר א.מ.ן משאבי אנוש בע"מ
אופקים א.ג. בע"מ

המשיבה

מדינת ישראל

לפני: סגן הנשיאה אילן איטח, השופטת לאה גליקסמן, השופטת חני אופק גנדלר

בשם המערערים - המערער 1

בשם המשיבה - עו"ד אנט שקורי, עו"ד דן טוניק

פסק - דין

לפנינו ערעור על הכרעת דינו של בית הדין האזורי תל אביב (ת"פ 19610-10-10; ת"פ 48367-04-15) שבגדרה הורשעו המערערים בעבירת עיסוק כקבלן כוח אדם ללא רישיון ושלא על פי תנאי הרישיון, עבירה לפי סעיף 2(א) לחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996 (להלן - **החוק**), וזאת בהתייחס לכל הפרשות מושא כתב האישום למעט החמישית.

הערעור הוגש גם בשם אופקים נ.מ. בע"מ, אולם משהיא זוכתה על ידי בית הדין האזורי ומשהמדינה לא ערערה על זיכוי זה, אין מקום לצרפה כצד לערעור.

תמצית הרקע העובדתי:

1. כנגד המערערים הוגש בבית הדין האזורי תל אביב כתב אישום ביום 11.10.2010, שתוקן ביום 30.9.2013, המייחס למערערים עבירה של העסקת עובדים כקבלן כוח אדם ללא רישיון.

2. דיוני ההוכחות התנהלו בפני סגן הנשיא (כתוארו אז) השופט שמואל טננבוים, שהמשיך בטיפול בהליך אף לאחר מינויו כנשיא בית הדין האזורי באר שבע.
3. הכרעת הדין ניתנה ביום 3.6.2019 והוקראה ביום 17.6.2019. כאמור, במסגרת הכרעת הדין הורשעו המערערים בארבע פרשות בכתב האישום וחברת אופקים נ.מ. בע"מ זוכתה מהאישום נגדה.
4. טיעונים לעונש נשמעו ביום 24.9.2019.
5. בשל אי התייצבות של המערערים (שיוצגו כולם על ידי המערער 1) **לשמונה** דיונים לא ניתן גזר הדין.
6. בין לבין, הנשיא טננבוים, כתוארו אז, פרש לגמלאות. בהחלטה מיום 21.2.2023 הועבר ההליך לטיפולו של השופט שגב.
7. בהחלטה מיום 21.3.2023 קבע השופט שגב כי בהתאם לסעיף 233 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - **החסד"פ**), הצדדים יודיעו עמדתם בנוגע לשלב שממנו יש להמשיך את ניהול התיק ונקבע דיון ליום 8.5.2023.
8. בתגובה להחלטה זו ביקשה המדינה כי ההליך יימשך מהשלב שאליו הגיע, ואילו המערערים עתרו לקיום הליך הוכחות על מנת להציג ראיות חדשות שהמדינה "מנעה מכבוד בית הדין במכוון". בין היתר ביקשו המערערים להציג ראיות בקשר ל"פרשת אינדקס המסמכים", וכן בנוגע לאיומים שהופעלו (לטענת המערערים) על ידי מייצגי המדינה על המפקח מנחם ניר שהעיד מטעם המערערים, וכן הגישו בקשות נוספות, ובכלל זאת שתיבחן מסכת הראיות מחדש.
9. לקראת הדיון ביום 8.5.2023 המערערים נטלו ייצוג משפטי, והצדדים הגישו הסדר טיעון, שתוקן בדיון ביום 8.5.2023 (להלן - **הסדר הטיעון**). בסעיפים 1 ו-2 להסדר הטיעון נאמר כך:

1. הנאשמים חוזרים בהם מכפירתם בעובדות כתב האישום ומודים בעובדות נשוא כתב האישום, בכל הקשור לפרשות הראשונה עד הרביעית ובהתאם להכרעת הדין של כבוד הנשיא (בדימוס) השופט שמואל טננבוים מיום 3.6.2019.

2. הנאשמים, באמצעות הנאשם 1, יצהירו לפרוטוקול, כי הם חוזרים בהם מטענות שהעלו במסגרת ההליך הפלילי ובקשר להליך זה בלבד כלפי גורמים מטעם המאשימה (הן במשרד העבודה, והן בפרקליטות הפלילית).

10. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם כי יוטלו על המערערים העונשים הבאים:

- א. המערער 1 - ירצה עונש מאסר של שישה חודשים בעבודות שירות ויופעל כנגדו עונש מאסר מותנה בחופף לעונש המאסר המוסכם וכן קנס כספי וחתימה על התחייבויות להימנע מעבירה.

עמוד 2

ב. המערערות 2 ו-3 - קנסות כספיים וכן חתימה על התחייבויות להימנע מעבירה.

11. במהלך הדיון ביום 8.5.2023 הצהיר המערער 1 בשם כל המערערים כי:

"אני חוזר בי מכפירתי בעובדות כתב האישום ומודה בעובדות נשוא כתב האישום בכל הקשור לפרשה הראשונה עד הרביעית, ובהתאם להכרעת הדין של כבוד הנשיא (בדימוס) השופט שמואל טננבוים מיום 3.6.2019.

אני מצהיר כי בשמי ובשם הנאשמות 2 ו-3 כי אנו חוזרים בנו מטענות שהועלו במסגרת ההליך הפלילי ובקשר להליך זה בלבד כלפי גורמים מטעם המאשימה (הן במשרד העבודה, והן בפרקליטות הפלילית)".

יצוין, כי בדיון ביום 15.2.2024 שנועד למתן גזר הדין הבהיר המערער 1 כי-

"בהמשך לאמור בעמוד 434 לפרוטוקול (סעיפים 1 ו-2), הודאתי והתחייבויותיי הן ביחס להליך הפלילי נשוא תיק זה בלבד".

(פרוטוקול 15.2.2024 ע' 433 ש' 10 - 11).

12. בית הדין האזורי קיבל את הסדר הטיעון והצדדים פעלו במשך החודשים שלאחר מכן ליישום הסדר הטיעון, לרבות קבלת חוות דעת משירות המבחן.

13. ביום 15.2.2024, לאחר שהתקבלה חוות דעת חיובית משירות המבחן גזר בית הדין על המערערים את העונשים שהוסכמו בהסדר הטיעון.

הליך הערעור:

14. המערערים הגישו הודעת ערעור וכן בקשות שונות שביסודן טענתם שלפיה יש לבטל את הרשעתם מחמת הגנה מן הצדק. בין היתר טוענים המערערים כי קופחה הגנתם, נמנע מהם מלהביא עדויות הן ביחס ל"פרשת אינדקס המסמכים" והן ביחס לעדותו של המפקח ניר. כמוסבר להלן, לנוכח המסקנה שאליה הגענו איננו רואים מקום לפרט את כלל הבקשות והטענות שהועלו על ידי המערערים הן לפני הדיון בערעור והן לאחריו. בקליפת אגוז מדובר בבקשות להמתין עם הכרעת הדין בערעור עד לסיום ההליך לפי חוק חופש המידע בבית המשפט המחוזי; בקשה להגיש פרוטוקולים מהדיון בבית המשפט המחוזי; בקשה להוספת ראיות; ובקשה לדון בערעור ללא קשר להודיה, ולבקשה זו נתייחס להלן.

15. המדינה טוענת שיש לדחות את הערעור מבלי להידרש לטענות המערערים לגופה של הכרעת הדין, שכן הרשעתם בביצוע העבירה יסודה לא רק בהכרעת הדין אלא גם בהודאתם במסגרת הסדר הטיעון. נטען כי המערערים לא ביקשו את רשות בית הדין לחזור בהם מהודאתם בעובדות שבכתב האישום כנדרש בסעיף 153 לחסד"פ.

הכרעה:

16. נקדים ונאמר כי לא ראינו מקום להיענות לבקשת המערערים, שעליה חזרו בבקשה מיום 2.6.2024, לדחות את ההכרעה בערעור עד לאחר סיומו של הדיון בהליך שהוגש בבית המשפט המחוזי (ת"א 36274-05-15), שכן לא מצאנו כי הוא רלוונטי להכרעה בערעור במתכונתו הנוכחית. כמו כן, לא מצאנו מקום לבקשה להוספת ראיות ולהגשת פרוטוקולים מהדיון בבית המשפט המחוזי, משמצאנו שאין להן רלבנטיות להכרעה בערעור.

17. לאחר שבחנו את כלל חומר התיק ואת טענות הצדדים לפנינו בכתב ובעל פה הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות. להלן, נפרט טעמינו.

18. בבקשתו האחרונה מיום 23.7.24 ("בקשה בנושא הודיית המערער") מבקשים המערערים לדון בערעור על הכרעת הדין בהתעלם מהודיית המערערים בהסדר הטיעון, כשלטענתם ההודיה אינה קשורה להרשעה ונועדה לצורך גזר הדין. אמנם, מקובלת עלינו טענת המערערים כי באופן פורמלי הרשעת המערערים היתה קודם להסדר הטיעון, ולכן אינה מבוססת עליו. עם זאת, הסדר הטיעון כולל הודיה תוך חזרה מכל טענות המערערים הנוגעות לניהול ההליך נגדם. משכך, הפיצול לו טוענים המערערים להיות ההודיה לצורך גזר הדין בלבד הוא מלאכותי, שכן ההודיה היא חלק מהותי מגזר הדין המוסכם בהסדר הטיעון, ואלמלא אותה הודיה המסקנה המסתברת יותר היא כי גזר הדין היה חמור יותר בהינתן עונש המאסר התלוי ועומד. למעשה, המערערים מבקשים לאחוז את החבל בשני קצותיו. מחד, לחזור מההודיה ולחזור לטענות בנוגע לאופן ניהול ההליך עליהן ויתרו במסגרת הסדר הטיעון לצורך ערעור על הכרעת הדין, ומאידך ליהנות מגזר הדין המקל במסגרת הסדר הטיעון שהיה כרוך ולא ניתן להפרדה מהודייתם וחזרתם מהטענות. יתר על כן. המערערים אינם יכולים מחד גיסא ליהנות מגזר הדין המוסכם והמקל שכלל ביחס למערער 1 הפעלה של מאסר מותנה בחופף לעונש המאסר שהוטל עליו בהליך הנוכחי, ומאידך גיסא לערער על הכרעת הדין.

19. נדגיש כיגם בדיון שלפנינו, במענה לשאלת בית הדין, המערערים לא ביקשו בצורה מפורשת לבטל את הסדר הטיעון, וכך גם בבקשה האחרונה, אלא ביקשו לערער על הכרעת הדין. אין לאפשר זאת. הבקשה לערער על הכרעת הדין היא הלכה למעשה בקשה עקיפה להתיר למערערים לחזור בהם מההודאה ולשוב ולעמוד על טענותיהם כלפי גורמים מטעם המדינה, שעה שהן ההודאה והן החזרה מהטענות הללו ניתנו במסגרת הסדר הטיעון. כל עוד הסדר הטיעון לא בוטל, אין מקום לשמוע טענות לעניין עצם ההרשעה, לרבות טענות להגנה מן הצדק המבוססות על הטענות בקשר להתנהגות גורמים שונים במדינה. קבלת עמדתם של המערערים משמעה ביטול הסדר הטיעון, החזרת עניינם לבית הדין האזורי אשר יידרש ליתן החלטה בדבר המשך ההליכים. שכן, ערעור על הכרעת דין יכול להישמע רק לאחר שנגזר הדין. מכל מקום, ברי כי אם יבוטל הסדר הטיעון, אזי מלאכת גזירת הדין - לטוב ולרע - תיעשה במנותק ממנו נוכח ביטולו. רק לאחר גזירת הדין המחודשת יוכל כל צד לערער על פסק הדין, לרבות הכרעת הדין וגזר הדין.

20. גם אם נשקיף על הודעת הערעור או על הבקשה האחרונה כעל בקשה לחזור מההודאה בהסדר הטיעון, כפי שנעשה במפורש בבקשת המערערים מיום 2.6.2024, על כל המשתמע

מכך, הגענו למסקנה כי לא עלה בידי המערערים לשכנע כי יש להתיר להם לחזור מהסדר הטיעון. זאת, כיוון שלא שוכנענו שהתקיימו "נימוקים מיוחדים שיירשמו" כדרישת סעיף 153 לחסד"פ. לעניין סמכותו של בית המשפט להתיר לנאשם לחזור בו מהודאתו כאמור בסעיף 153 לחסד"פ, יפים הדברים שנאמרו בעניינו של המערער 1 על ידי בית המשפט העליון במ"ח 7726/18 אביר נ' מדינת ישראל (31.12.2019):

"עקרונית, לבית המשפט יש סמכות להתיר לנאשם לחזור בו מהודאתו, וזאת - בהתקיים נסיבות חריגות, למשל: '...במקרים בהם נפל פגם ברצונו החופשי של הנאשם ובהבנתו את משמעות ההודאה, או במקרים בהם ההודאה הושגה שלא כדין באופן המצדיק את פסילתה...' ... ואולם, נפסק כי אין לאפשר לנאשם לחזור בו מהודאתו במקרה שבו הבהיר לו בית המשפט את משמעותה של ההודאה ותוצאותיה מעבר לכך, נקבע כי ככלל אין להתיר לנאשם לחזור מהודאתו לאחר שנגזר דינו וכי חזרה מהודאה במסגרת בקשה למשפט חוזר תתאפשר רק בנסיבות חריגות ביותר ויוצאות דופן ... סבורני כי עניינו של המבקש לא בא בגדר המקרים החריגים שמצדיקים להתיר לו לחזור מהודאתו. המבקש הודה במיוחס לו בכתב האישום המתוקן, לאחר שהיה מודע לאישומים שהוגשו נגדו ובעת שהיה מיוצג על ידי עורך דין. המבקש איננו טוען שלא הבין את משמעות: אישומו, הראיות שעמדו כנגדו והודאתו, וממילא לא הציג כל ראיה המעידה על כך. כך לדוגמה, המבקש לא טען כי לא הוסבר לו כראוי מצבו המשפטי. אין חשש אפוא כי המבקש לא הבין את משמעות ההודאה".

21. הנימוקים שפרשו המערערים בפנינו אינם מצדיקים מתן היתר לחזור בהם מההודאה, לרבות מטענותיהם כלפי התנהלות גורמי המדינה. לא הוכח כי נפל פגם ברצונו החופשי של המערער 1, אשר פעל בשם כל המערערים ואשר היה מיוצג בעת שגובש הסדר הטיעון ובעת שהצהיר כפי שהצהיר, והמשמעויות של החתימה על הסדר הטיעון הובהרו לו כעולה מפרוטוקול הדיון. הבקשה מיום 2.6.2024 הוגשה במסגרת הערעור זמן רב לאחר שנגזר הדין ויש לראותה לא יותר מאשר פעולה טקטית לדחות את הקץ של ההליך ולדחות את ריצוי העונשים שהוסכמו בהסדר הטיעון, שאומץ על ידי בית הדין קמא. אין בידי המערערים להיבנות מהתמשכות ההליכים וזאת משאין המדובר בשינוי נסיבות שחל לאחר שגובש הסדר הטיעון או לאחר שאושר, ובכל מקרה, כעולה מעיון בתיק בית הדין קמא וכפי שפורט בהכרעת הדין, את התמשכות ההליכים יש לזקוף להתנהלותו הדיונית של המערער 1. עוד נציין כי חלק משמעותי מהטענות בפנינו הועלו על ידי המערערים טרם עריכת הסדר הטיעון ולפני שניתנה הצהרת המערער 1, בשם המערערים כולם, כאמור בסעיף 11 לעיל, ובנסיבות אלה הסדר הטיעון מגלם ויתור עליהן.

22. אין בידינו לקבל את טענת המערערים בבקשה מיום 2.6.2024 שלפיה לא עמד לרשותם מספיק זמן לבחון את הסוגיה של ביטול הסדר הטיעון. ראשית, הטענה שלפיה הסדר הטיעון מחייב את המערערים הועלתה על ידי המדינה עוד בתגובתה לבקשה לעיכוב ביצוע שהוגשה ביום 17.4.2024, כך שהמערערים ידעו (או יכולים היו לדעת) כי עניין זה מהווה נושא מרכזי

בתשובת המדינה כנגד הערעור; **שנית**, כפי שציינו בסעיף 19 לעיל, בהליך אחר שהמערער 1 היה צד לו פורטו ההלכות בעניין זה, כך שאין מדובר בסוגיה שאינה מוכרת למערער 1 המייצג כאמור את כלל המערערים; **שלישית**, הטענות שפורטו בבקשה מיום 2.6.2024 לא שכנעו אותנו כי יש לאפשר למערערים לחזור בהם מהסדר הטיעון ומההודאה הכלולה בו.

23. כאמור, נחזור ונדגיש כי בעיקרו של דבר, נראה שהמערערים מנסים לאחוז את החבל משני קצותיו, כך שמצד אחד ייהנו מהסדר הטיעון מבלי לשאת בסיכון של החמרת הענישה ומצד שני בניגוד להסדר הטיעון ישמרו על טענותיהם בנוגע להכרעת הדין שעליהן ויתרו במסגרת הסדר הטיעון. עם זאת, אין להסכין, ועל כן יש לדחות את הערעור ללא דיון בטענות המערערים כנגד הכרעת הדין לגופן.

24. **סוף דבר** - הערעור נדחה. עיכוב הביצוע על פי החלטה מיום 22.4.2024 פקע. החלטה על מועד חזרה לריצוי עבודות השירות תינתן בנפרד.

על פסק הדין ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום ממועד הקראת פסק הדין.

ניתן היום, י"ט תמוז תשפ"ד (25 יולי 2024) בנוכחות הצדדים.

**חני אופק גנדלר,
שופטת**

**לאה גליקסמן,
שופטת**

**אילן איטח,
סגן נשיאה, אב"ד**